

УДК 341.171

І. Березовська, канд. юрид. наук
Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Київ, Україна

ОБНОВЛЕННЯ СХІДНОГО ПАРТНЕРСТВА: ПЕРСПЕКТИВИ ДЛЯ АСОЦІЙОВАНИХ КРАЇН

Проаналізовано перспективи розвитку Східного партнерства, підкреслено, що оголошення Євросоюзом широких стратегічних консультацій щодо майбутнього цієї політики разом із перспективою проведення в червні 2020 року чергового, шостого, саміту країн-учасниць дає шанс на істотне оновлення партнерства та вироблення нових механізмів співпраці, здатних задовольнити наміри асоційованих країн поглиблювати інтеграцію з ЄС. Досліджено ініціативи України щодо запровадження особливого партнерства у форматі "Східне партнерство плюс", розглянуто останні пропозиції Єврокомісії щодо нових цілей політики Східного партнерства після 2020 року. Підкреслено необхідність використання асоційованими країнами часу, що залишається до оновлення Східного партнерства, для остаточного виконання чинної робочої програми та демонстрації вагомого прогресу в імплементації Угоди про асоціацію.

Ключові слова: Східне партнерство, Європейський Союз, Угода про асоціацію, асоційовані країни Східного партнерства, зона вільної торгівлі, наближення законодавства.

Десятирічний ювілей запровадження Євросоюзом політики Східного партнерства (СхП) став поштовхом для оцінювання його подальших перспектив. Очевидно, що нова реальність міжнародних відносин у регіоні, включно з наслідками російської агресії, зумовила необхідність оновлення СхП. Для України – це шанс на створення нового формату партнерства, що враховував би здобутки відносин асоціації та забезпечував основу для посилення інтеграції асоційованих країн із Євросоюзом.

Як відомо, представлена 7 травня 2009 року ініціатива "Східне партнерство" – політика Європейського Союзу, направлена на зміцнення стосунків із шістьма країнами Східної Європи та Південного Кавказу (Азербайджан, Білорусь, Вірменія, Грузія, Молдова, Україна), об'єднала пострадянські країни, що мали різний підхід до розбудови відносин із ЄС та цілей такої розбудови.

Особливо гостро відмінності між різними країнами-партнерами проявляються через призму створення їх асоціації з ЄС. Так, у 2012–2013 роках Євросоюзом було завершено переговори про укладання угод про асоціацію (УА) із чотирма країнами СхП: Вірменією, Грузією, Молдовою та Україною. Прийняте у вересні 2013 року рішення про приєднання Вірменії до Митного союзу зробили неактуальною її УА з ЄС. Драматична історія набрання чинності УА з Україною після відмови президента Януковича підписати її на Вільнюському саміті СхП 28-29 листопада 2013 року (включно з Революцією Гідності, протидією Росії та Голанським референдумом) нарешті скінчилась 1 вересня 2017 року, коли УА з Україною набрала чинності. Ще раніше, з 1 липня 2016 року, запрацювали угоди про асоціацію з Молдовою та Грузією, що вивело ці три країни в окрему інституційну групу СхП.

Таким чином, укладання та набрання чинності угодами про асоціацію із трьома країнами регіону стало ключовим моментом еволюції СхП та фактором, унаслідок якого посилилась диференціація між країнами-партнерами. У результаті на сьогодні в рамках СхП започатковано окремий формат відносин ЄС із групою асоційованих країн, заснований на імплементації УА. Його істотною особливістю є посилення впливу права Євросоюзу на правові системи Грузії, Молдови та України, особливо у сферах, охоплених зонами вільної торгівлі, де УА передбачають чіткі зобов'язання асоційованих країн поступово наближувати власне законодавство до норм і стандартів ЄС. У рамках УА Євросоюз намагається поширити свої цінності, принципи та правові норми, визначаючи їх як умови, яких повинні дотримуватись асоційовані країни відповідно до договірних зобов'язань. З моменту набрання угодами чинності асоційовані країни розпочали масштабні внутрішні реформи. У той же час три інші держави-партнери не мають бажання вдаватися до європейських реформ, а Білорусь

та Вірменія навіть теоретично не можуть цього робити, оскільки повинні дотримуватись критеріїв Євразійського економічного союзу, членами якого вони є.

Характеризуючи здобутки асоційованих країн, варто підкреслити, що наразі найбільш визначним результатом від запровадження асоціації стала інтенсифікація їхньої торгівлі з ЄС. Навіть в умовах російської військової агресії та економічного тиску за останні роки експорт із Грузії, Молдови та України до ЄС істотно зріс. На тлі різкого скорочення експорту до Росії ЗВТ із Євросоюзом дали асоційованим країнам змогу мінімізувати наслідки торговельних війн, розпочатих РФ. Зокрема, сфера торгівлі нині стала справжньою історією успіху України в рамках Східного партнерства [1]. За оцінками експертів, відхід від стандартів ГОСТ, успадкованих від Радянського Союзу, і прийняття сучасних технічних стандартів ЄС, адаптація законодавства до *acquis* Європейського Союзу та усунення нетарифних бар'єрів сприяли економічному зростанню асоційованих країн і створили довгострокові перспективи для їх модернізації та сталого розвитку. Виконуючи УА, три країни СхП не лише отримують ширший доступ до єдиного 500-мільйонного ринку ЄС, а й інтегруються у глобальні виробничо-збутові ланцюги [2].

Не меншим успіхом СхП, особливо для пересічних громадян, стало запровадження безвізових режимів із трьома асоційованими країнами. До здобутків СхП можна додати постійно діючий формат багатосторонньої співпраці між ЄС і партнерами, який залишається майданчиком для спроб налагодити регіональну співпрацю. У цьому зв'язку варто згадати створення міжпарламентської асамблеї Україна – Грузія – Молдова та Парламентської асамблеї ЄВРОНЕСТ (ЄС – Східні сусіди).

На тлі вказаних успіхів, зумовлених реалізацією асоціації, очевидний розрив між державами-учасницями СхП призвів до появи ідеї нового додаткового формату взаємодії "ЄС плюс три асоційовані країни". Так, перед Брюссельським самітом СхП у листопаді 2017 року Європейський парламент прийняв рекомендацію, у якій запропонував власне бачення майбутнього розвитку СхП [3]. Серед основних новел цього документа – можливість відділення України, Грузії та Молдови від інших учасників ініціативи у форматі "Східного партнерства плюс", який ще із 2015 року почали лобювати асоційовані партнери ЄС. Суть пропозиції полягала в можливості доступу до митного, енергетичного та цифрового союзів ЄС, а також приєднання до Шенгенської зони та скасування тарифів на мобільний роумінг. Крім того, рекомендація передбачала створення трасового фонду для України, Грузії та Молдови, який мав зосередитися на приватних і державних інвестиціях у соціальну та економічну інфраструктуру.

На жаль, документ не був підтриманий Європейською радою, а на Брюссельському саміті заздалеку вдалося прийняти спільну підсумкову резолюцію. Не знайшла реалізації й ідея плану Маршалла для України.

Отже, з того часу основною задачею асоційованих країн стало виконання завдань, визначених у спільному робочому документі "Східне партнерство – 20 очікуваних досягнень до 2020 року: фокусуючись на головних пріоритетах та реальних результатах" [4]. Документ є планом, направленим на досягнення протягом 2017–2020 рр. цілей у 20 сферах, що об'єднанні в рамках чотирьох пріоритетів, визначених за результатами Римського саміту СхП 2015 року: 1) економічний розвиток та ринкові можливості; 2) посилення інституцій та належного урядування; 3) взаємопов'язаність, енергоефективність, довкілля та зміна клімату; 4) мобільність та контакти між людьми.

Слід підкреслити, що визначені вказаним документом пріоритети тісно переплітаються з положеннями угод про асоціацію, а інструментарій, запропонований на їх виконання, може бути використаний у процесі імплементації угод [5]. Більше того, документ включає низку цілей, які є додатковими до УА, а тому становлять "додану вартість" для асоційованих країн. Зокрема, додаткові цілі є у всіх міжсекторальних розділах, зовсім нові завдання представлені в розділі "Стратегічні комунікації, плюралізм та незалежність медіа". На особливу увагу заслуговують розділи, які повністю складаються з нових, порівняно з УА, цілей: прогалини у доступі до фінансів та фінансової інфраструктури; нові можливості для робочих місць на місцевому та регіональному рівнях; реалізація ключових реформ у сфері судочинства; розширення головних мереж TEN-T; європейська школа Східного партнерства. Крім цього, нові цілі містяться в розділах про енергопостачання, енергоефективність, використання відновлювальної енергії, а також зменшення викидів парникового газу, довкілля та адаптацію до зміни клімату, молодь, освіту, розвиток навичок та культуру, дослідження та інновації [6].

Завершення у 2020 році часу імплементації Спільного робочого документа збіглося із перспективою проведення чергового (шостого) саміту СхП, який через невизначеність із завершенням Brexit та переобранням інститутів Євросоюзу не був проведений у 2019 році. Ці події зумовлюють перспективу оновлення СхП у 2020 році та дають шанс на впровадження принципу диференціації "більше за більше" і вироблення нових механізмів роботи, здатних задовольнити наміри асоційованих країн поглиблювати інтеграцію із ЄС.

У цьому зв'язку ще в середині 2019 року Євросоюз оголосив про початок широких структурованих консультацій для пошуку стратегічних напрямів розвитку СхП після 2020 року. Із цією метою всім зацікавленим сторонам було запропоновано до 31 жовтня 2019 року надіслати своє бачення майбутнього політики ЄС.

Проведення таких консультацій безперечно стало позитивним моментом, що дозволило підняти дискусію про еволюцію СхП та майбутнє регіону на новий рівень.

Українська сторона послідовно продовжує висловлювати сподівання на виділення особливого партнерства у форматі "Східне партнерство плюс". Центральне місце в пропозиціях української сторони посідає концепція впровадження більш глибокої диференціації, зокрема шляхом окреслення нових цілей у відносинах із асоційованими партнерами через інтеграцію до чотирьох союзів ЄС (митного, енергетичного, цифрового та Шенгенського), активнішого застосування інструментів спільної політики безпеки та оборони ЄС, покращення комунікацій для подолання російської дезінформації [5].

За словами віце-прем'єра з питань європейської та євроатлантичної інтеграції Дмитра Кулеби, "потрібна нова стратегія ЄС для асоційованих партнерів, що доповнить СхП і зробить його більш сфокусованим на інтеграційних цілях для трьох країн. Ми будемо вдячні ЄС за визнання того, що ці три держави відрізняються, зберігаючи водночас відносини з трьома іншими (Вірменією, Азербайджаном, Білоруссю)" [7].

Ефективним засобом реалізації таких прагнень, на нашу думку, може стати робота щодо оновлення угод про асоціацію. Ідеться про те, що всі три угоди, урахувавши постійний розвиток права Євросоюзу, передбачають перспективу їх оновлення. Воно може здійснюватися як із метою актуалізації додатків, що містять перелік актів ЄС, з якими має бути гармонізовано законодавство асоційованих країн, так і з метою переходу до подальших етапів поглиблення інтеграції, що стає можливим внаслідок виконання ними прийнятих зобов'язань із гармонізації. Так, відповідно до ст. 463 УА з Україною, ст. 406 УА із Грузією та ст. 436 УА з Молдовою Рада асоціації може ухвалювати рішення, спрямовані на досягнення завдань УА. Зокрема, вона може оновлювати або вносити зміни і доповнення до додатків до Угоди, урахувавши розвиток права ЄС та застосовні стандарти, установлені в міжнародних інструментах, як вважатимуть за відповідне Сторони.

Крім цього, ст. 481 УА з Україною (на відміну від подібних положень УА із Грузією та Молдовою) передбачає, що Сторони здійснюють всебічний огляд досягнення цілей цієї Угоди через п'ять років з дати набрання нею чинності, а також у будь-який інший час за взаємною згодою Сторін.

Наразі можна стверджувати, що робота з оновлення УА вже розпочата. Першим прикладом такого оновлення в Україні стала ратифікація Верховною Радою у червні 2019 року оновленого Додатку 27 до УА, що передбачає нові енергетичні стандарти та правила, дотримання яких дозволить забезпечити інтеграцію України до внутрішніх енергетичних ринків ЄС [8].

Серед очікувань України від новою формату СхП – "амбіційніші задачі у лібералізації торгівлі" та реалізація наміру перетворити торгівлю з Євросоюзом на економічну інтеграцію з ним.

З огляду на це ще одним напрямом оновлення УА, здатним поглибити інтеграцію, може стати передбачене ст. 57 УА з Україною, ст. 48 УА з Грузією та ст. 174 УА з Молдовою укладання Угод про оцінку відповідності та прийнятності промислової продукції (АСАА). Перспектива їх укладання, яка в експертному середовищі отримала назву промислового безвізу, здатна істотно збільшити експорт до ЄС та переорієнтувати пріоритети торгівлі із сільськогосподарського сектору, який нині домінує у структурі експорту, на інші групи товарів. Наразі українська сторона активізує зусилля щодо підписання відповідної угоди з ЄС та очікує на прибуття моніторингової місії ЄС уже найближчим часом.

Крім напрямів посилення економічної інтеграції, в експертному середовищі аналізуються й можливості наповнення реальним змістом передбаченої угодами політичної асоціації. Наразі між ЄС та асоційованими країнами діють двосторонні органи асоціації, які передбачають функціонування окремих комітетів та кластерів, що займаються здебільшого технічними питаннями виконання Угоди та ведуть щоденний діалог з окремими підрозділами Європейської комісії щодо визначених питань. Через оновлення УА ці інституції могли б отримати більше значення, передусім якщо вони матимуть механізми попереднього інформування та консультування щодо перспективного законодавства, яке лише

розробляється Єврокомісією і яке пізніше необхідно буде відобразити в оновлених додатках до УА. Подібний ефективний механізм "підтримки однорідності законодавства" функціонує у відносинах ЄС із країнами-учасницями Європейського економічного простору (Ісландією, Ліхтенштейном і Норвегією) [9]. Відтворення подібної моделі в рамках асоціації з країнами СхП, як справедливо зазначає І. Нагорняк, могло б надати останнім "відчуття справжніх партнерів, з якими рахуються в Брюсселі" [10].

Очевидно, що прагнення до перегляду УА та посилення СхП, не підкріплене масштабним виконанням асоційованими країнами вже існуючих договірних домовленостей та робочих документів, навряд чи знайде швидку підтримку з боку Євросоюзу. Недаремно в доктрині зазначається, що основною слабкістю СхП є його імплементація, та констатується, що існує значна відмінність між прийняттям норм та їх виконанням [11].

На наше переконання, час, що залишається до прийняття рішення про оновлення СхП, має бути використаний асоційованими країнами для остаточного виконання пріоритетів, визначених у Спільному робочому документі, та демонстрації вагомому прогресу в імплементації УА.

Варто відзначити, що новітні реалії міжнародних відносин роблять перспективу подальшої диференціації в рамках СхП дедалі складнішою. До початку 2020 року експерти пояснювали певну втрату Східним партнерством динамізму кількома факторами. По-перше, це внутрішньополітична ситуація всередині Євросоюзу. Як слушно зазначив І. Артьомов, видається, що наразі "у Євросоюзі більше стурбовані життям після Brexit, поведінкою Трампа, "Північним потоком-2" і створенням спільної архітектури безпеки з Росією, ніж безпекою свого східного флангу і безпосередньо в країнах Східного партнерства" [12]. По-друге, фактором, який у доктрині оцінюється як головний провал політики СхП, є її нездатність забезпечити стабільність та безпеку в регіоні. Хоча формат СхП і ставив це як пріоритет, але безпекова ситуація в регіоні, з урахуванням війни в Україні, лише погіршилась, а потенційні механізми посилення підтримки безпеки в регіоні з боку країн-членів ЄС досі не створені. Не менш проблемним залишається й третій фактор: питання перспективи членства в ЄС асоційованих країн. Не можна не погодитись із думкою С. Блокманса, що "поки відсутній консенсус всередині ЄС стосовно кінцевої мети посилення відносин із сусідніми країнами, можна стверджувати, що задекларована мета Східного партнерства – посилення стійкості інститутів і суспільств шести країн-учасниць – переведена у стан анабіозу. Застосування методології "розширення лайт" скоро досягне свого ліміту в країнах, яким не запропонований вступ до ЄС" [2]. На тлі нещодавнього замороження розширення ЄС за рахунок балканських країн та очевидної втоми європейців від амбітних цілей асоційованих країн СхП, зокрема України щодо членства, перспектива розв'язання цього питання в середньостроковій перспективі виглядає малореальною.

На цьому тлі видається, що поява нового фактора – пандемії вірусної хвороби Covid-19 та безпрецедентних заходів, що запроваджуються більшістю країн для боротьби із захворюванням, здатні докорінно змінити порядок денний сучасних міжнародних відносин.

У таких складних умовах ще більш цінними стають дії ЄС щодо підтримки країн Східного партнерства. Ідеться про прийняття 18 березня 2020 року Спільного повідомлення Єврокомісії Європарламенту, Раді ЄС, Економічному і соціальному комітету та Комітету регіонів "Політика Східного партнерства після 2020 року",

прийнятого в результаті попередніх структурованих консультацій [13]. Документ визначає п'ять основних напрямів довгострокового партнерства між Євросоюзом і країнами-партнерами після 2020 року:

- **разом задля розбудови стійких до загроз, сталих та інтегрованих економік** (торгівля і економічна інтеграція, інвестиції та доступ до фінансів, зміцнення зв'язків, зокрема транспортних і енергетичних, інвестування в людей через освіту, дослідження та інновації);

- **разом задля розбудови підзвітної системи влади, верховенства права і безпеки** (належне урядування та демократичні інституції, верховенство права, судова реформа, успішна політика у сфері боротьби проти корупції та економічної злочинності, подолання організованої злочинності та зміцнення безпеки);

- **разом задля екологічної та кліматичної стійкості** (ефективне використання ресурсів, переваги для здоров'я та добробуту людей, створення робочих місць у сферах "зеленої" економіки, заохочення до використання місцевих і відновлюваних джерел енергії, посилення енергетичної та ядерної безпеки);

- **разом задля стійкої цифрової трансформації** (гармонізація цифрових ринків, розвиток цифрової інфраструктури, зміцнення електронного урядування, зростання цифрових стартапів та підтримка кіберстійкості країн-партнерів);

- **разом задля створення стійких до загроз, справедливих та інклюзивних суспільств** (реформа державного управління та участь громадськості, громадське суспільство та залучення молоді, підтримка незалежних медіа та достовірної інформації, дотримання прав людини, мобільність і міжлюдські контакти).

І хоча в тексті документа не виділено окремого підходу для асоційованих країн, навіть побіжний огляд назв пріоритетів свідчить про розширення та модернізацію сфер партнерства та включення низки питань, пропонованих Україною.

Таким чином, на сьогодні політика СхП ЄС стоїть на порозі корінного оновлення та формулювання подальших пріоритетів розвитку. Зважаючи на поступ України, Молдови та Грузії в рамках СхП, новий поштовх цій ініціативі може надати диференційований підхід до країн-партнерів. За відсутності кращих можливостей посилення інтеграції, що відкривались би в рамках політики розширення, переваги потенційного формату "СхП плюс" мають бути максимально використані асоційованими країнами.

Перспектива обговорення представленого Єврокомісією документа на саміті СхП, що запланований на 18 червня 2020 року, є важливою нагодою для відстоювання пропозицій України щодо формату "СхП плюс" та їх запровадження в багатосторонній формат партнерства. У цьому зв'язку особливою значення для радикального оновлення СхП набуває здатність української дипломатії переконати Брюссель. Варто погодитись із думкою експерта С. Сидоренка про те, що "українська дипломатія не раз доводила свою здатність досягти того, що здавалося малореальним" [1], і висловити сподівання на успіх цього разу щодо еволюції СхП. Для цього асоційованим країнам украї важливо продемонструвати дійсно ефективну роботу з імплементації чинних угод про асоціацію та використати можливості їх оновлення. Важливе значення мають також координація позицій і спільні дії України, Молдови та Грузії.

За цих умов оновлення СхП могло б, незважаючи на особливо складні умови, сприяти посиленню безпеки в регіоні та поступовій реалізації подальших євроінтеграційних намірів асоційованих країн.

Список використаних джерел:

1. Сидоренко С. Свято без перспектив: що планує робити Євро-союз із форматом Східного партнерства [Електронний ресурс] / С. Сидоренко. – Режим доступу: <https://www.eurointegration.com.ua/articles/2019/05/15/7096156/>.
2. Блокманс С. 10-річчя Східного партнерства: три поразки ЄС та шанс на оновлення [Електронний ресурс] / С. Блокманс. – Режим доступу: <https://www.eurointegration.com.ua/articles/2019/05/13/7096046/>.
3. European Parliament recommendation of 15 November 2017 to the Council, the Commission and the EEAS on the Eastern Partnership, in the run-up to the November 2017 Summit (2017/2130(INI)).
4. Joint Staff Working Document Eastern Partnership – 20 Deliverables for 2020 Focusing on key priorities and tangible results Brussels, 9.6.2017 SWD (2017) 300 final [Electronical resources]. – Access mode: https://eeas.europa.eu/sites/eeas/files/swd_2017_300_f1_joint_staff_working_paper_en_v5_p1_940530.pdf.
5. Макаруха З. 10-та річниця заснування ініціативи ЄС "Східне Партнерство": нагода обговорити майбутнє партнерства після 2020 [Електронний ресурс] / З. Макаруха // Журнал європейського і порівняльного права. – 2018. – Вип. 9(2). – С. 17-26. – Режим доступу: <http://journals.iir.kiev.ua/index.php/pravo/article/download/3642/3310>.
6. Порівняльний аналіз "20 очікуваних досягнень Східного партнерства до 2020 р." з положеннями Угоди про асоціацію: якою є додана вартість для відносин Україна-ЄС? [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.civic-synergy.org.ua/en/analytics/the-eastern-partnership-s-key-deliverables-compared-with-the-association-agreement-provisions-what-is-the-added-value-for-the-eu-ukraine-relations/>.
7. Київ просить ЄС про нову стратегію відносин для України, Молдови та Грузії [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.pravda.com.ua/news/2019/10/22/7229722/>.
8. Про Рішення Ради асоціації між Україною та ЄС про внесення змін і доповнень до Додатка XXVII до Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони: Закон України від 6 червня 2019 року № 2739-VIII // Відомості Верховної Ради (ВВР). – 2019. – № 27, ст. 112.
9. Березовська І. Правові механізми інтеграції в рамках Європейського економічного простору: досвід для України / І. Березовська // Право України. – 2011. – № 8. – С. 236-244.
10. Нагорняк І. Нова реальність для Східного партнерства: як зміниться ключова ініціатива ЄС [Електронний ресурс] / І. Нагорняк. – Режим доступу: <https://www.eurointegration.com.ua/experts/2019/08/5/7099191/>.
11. Martinaitis Žilvinas. European Promises: Policy Options of Eastern Partnership Policy. Baltic Journal of European Studies Tallinn University of Technology (ISSN 2228-0588), Vol. 8, No. 2 (25), 164-181.
12. Артьомов І. Десятиліття Східного Партнерства: проблеми та перспективи. Геополітичні пріоритети України: зб. наук. праць [Електронний ресурс] / І. Артьомов. – 2019. – Вип. 1 (22). – С. 7-29. – Режим доступу: <http://geopolitics-of-ukraine.uzhnu.edu.ua/article/download/2078-1431.2019.1%2822%29.7-29/166198>.
13. Joint Communication to the European Parliament, the European Council, the Council, the European Economic and Social Committee and the Committee of the Regions Eastern Partnership Policy beyond 2020 Brussels, 18.3.2020 Join(2020) 7 Final [Electronical resources]. – Access mode: https://ec.europa.eu/neighbourhood-enlargement/sites/near/files/joint_communication_on_the_eap_policy_beyond_2020.pdf

Надійшла до редколегії 02.12.19

I. Berezovska, Cand. of Juridical Sciences, Senior Scientific Researcher
Taras Shevchenko National University of Kyiv, Kyiv, Ukraine

THE RENEWAL OF EASTERN PARTNERSHIP: PROSPECTS FOR ASSOCIATED COUNTRIES

Analysing the prospects for the development of the Eastern Partnership, the author emphasizes that the announcement by the European Union of broad strategic consultations on this policy future together with the prospect of holding the next sixth summit of the participating countries in June 2020, provide a chance for a significant renewal of the partnership and the development of new working mechanisms that can satisfy the intentions of the associated countries to deepen integration with the EU. The article is devoted to the analyse of the initiatives of Ukraine to introduce a special partnership in the format of Eastern Partnership Plus, as well as to study of latest European Commission proposals regarding the new goals of the Eastern Partnership policy after 2020. The author emphasized that associated countries should use the time remaining before the renewal of Eastern Partnership for the final implementation of the existing work program and demonstration of significant progress in the implementation of association agreements.

Keywords: Eastern Partnership, European Union, association agreement, associated EaP countries, free trade area, approaching of legislation.

И. Березовская, канд. юрид. наук
Киевский национальный университет имени Тараса Шевченко, Киев, Украина

ОБНОВЛЕНИЕ ВОСТОЧНОГО ПАРТНЕРСТВА: ПЕРСПЕКТИВЫ ДЛЯ АССОЦИИРОВАННЫХ СТРАН

Проанализированы перспективы развития Восточного партнерства, подчеркнуто, что объявление Евросоюзом широких стратегических консультаций на тему будущего этой политики вместе с перспективой проведения в июне 2020 года очередного, шестого, саммита стран-участниц дают шанс на существенное обновление партнерства и выработку новых механизмов сотрудничества, способных удовлетворить намерения ассоциированных стран углублять интеграцию с ЕС. Изучены инициативы Украины по созданию особого партнерства в формате "Восточное партнерство плюс", рассмотрены последние предложения Еврокомиссии относительно новых целей политики Восточного партнерства после 2020 года. Подчеркнута необходимость использования ассоциированными странами оставшегося до обновления Восточного партнерства времени для окончательного выполнения действующей рабочей программы и демонстрации весомого прогресса в имплементации Соглашения об ассоциации.

Ключевые слова: Восточное партнерство, Европейский Союз, Соглашение об ассоциации, ассоциированные страны Восточного партнерства, зона свободной торговли, адаптация законодательства.

Наукове видання

ВІСНИК

КИЇВСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА

МІЖНАРОДНІ ВІДНОСИНИ

Випуск 2(50)

Редактор *Н. Земляна*

Оригінал-макет виготовлено ВПЦ "Київський університет"

Автори опублікованих матеріалів несуть повну відповідальність за підбір, точність наведених фактів, цитат, економіко-статистичних даних, власних імен та інших відомостей. Редколегія залишає за собою право скорочувати та редагувати подані матеріали. Рукописи та електронні носії не повертаються.

Формат 60x84^{1/8}. Ум. друк. арк. 10,7. Наклад 300. Зам. № 220-9665.
Гарнітура Arial. Папір офсетний. Друк офсетний. Вид. № МВ2.
Підписано до друку 30.01.20

Видавець і виготовлювач
ВПЦ "Київський університет"
Б-р Тараса Шевченка, 14, м. Київ, 01030
☎ (38044) 239 32 22; (38044) 239 31 72; тел./факс (38044) 239 31 28
e-mail: vpc_div.chief@univ.net.ua; redaktor@univ.net.ua
http: vpc.univ.kiev.ua

Свідоцтво суб'єкта видавничої справи ДК № 1103 від 31.10.02